

Sag C-378/08

Raffinerie Mediterranee (ERG) SpA m.fl.

mod

Ministero dello Sviluppo economico m.fl.

(anmodning om præjudiciel afgørelse
indgivet af Tribunale amministrativo regionale della Sicilia)

»Princippet om, at forureneren betaler — direktiv 2004/35/EF — miljøansvar — tidsmæssig anvendelse — tidligere forurening forvoldt før den dato, der er fastsat for gennemførelse af det pågældende direktiv, og som fortsætter efter denne dato — national lovgivning, der pålægger en flerhed af virksomheder udgifterne til genopretning af skader i relation til denne forurening — krav om en fejl eller en forsømmelse — krav om årsagssammenhæng — offentlige bygge- og anlægskontrakter«

Forslag til afgørelse fra generaladvokat J. Kokott fremsat den 22. oktober 2009	I - 1922
Domstolens dom (Store Afdeling) af 9. marts 2010	I - 1969

Sammendrag af dom

Miljø — forebyggelse og afhjælpning af miljøskader — miljøansvar — direktiv 2004/35 — princippet om, at forureneren betaler

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35, art. 3, stk. 1, art. 4, stk. 5, art. 11, stk. 2, og art. 16, stk. 1)

Når betingelserne for tidsmæssig og/eller indholdsmæssig anvendelse af direktiv 2004/35 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader i en situation med miljøforurening ikke er opfyldt, henhører en sådan situation under national ret i overensstemmelse med traktatens regler og under overholdelse af andre retsakter i den afledte ret.

Artikel 3, stk. 1, artikel 4, stk. 5, og artikel 11, stk. 2, i direktiv 2004/35 skal fortolkes således, at når den kompetente myndighed beslutter at pålægge operatører forpligtelser, hvis aktiviteter er omfattet af dette direktivs bilag III, er den kompetente myndighed ikke forpligtet til at fastslå, om de operatører, hvis virksomhed anses for at have forårsaget de pågældende miljøskader, har handlet enten forsætligt, uagtsomt eller svigagtigt. Det påhviler derimod den pågældende myndighed for det første forudgående at undersøge den konstaterede forurenings oprindelse, og i den forbindelse råder den over en skønsmargin med hensyn til procedurer, de ressourcer, der skal anvendes, og varigheden af en sådan efterforskning. For det andet er denne myndighed i henhold til nationale bevisregler forpligtet til at fastslå en årsagssammenhæng mellem operatørernes aktiviteter, der er omfattet af afhjælpende foranstaltninger, og forureningen.

Direktiv 2004/35 er ikke til hinder for en national lovgivning, der tillader den kompetente myndighed, idet den handler inden for rammerne af dette direktiv, at antage, at der foreligger en årsagssammenhæng, herunder i tilfælde af forurening af diffus karakter, mellem operatører og den konstaterede forurening, og dette på grund af deres anlægs placering i nærheden af det forurenede område. I overensstemmelse med princippet om, at forurenere betaler, skal den kompetente myndighed imidlertid med henblik på at fastslå en sådan årsagssammenhæng være i besiddelse af troværdige beviser, der kan begrunde dens formodning, såsom nærheden mellem operatørens anlæg og den konstaterede forurening og overensstemmelsen mellem forureningen og de forurenende stoffer, som operatøren anvender i sin virksomhed.

Da artikel 16, stk. 1, i direktiv 2004/35 desuden udtrykkeligt i lighed med artikel 176 EF fastsætter, at direktivet ikke er til hinder for, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser om forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, kan

en medlemsstat følgelig bestemme, at operatører, der udøver andre former for erhvervs-mæssig aktivitet end dem, der er anført i bilag III til nævnte direktiv, objektivt kan anses for ansvarlige for miljøskaderne, dvs. ikke blot skader på beskyttede arter og naturtyper, men ligeledes vand- og jordskader,

i medfør af dette direktivs artikel 2, stk. 1, litra a)-c).

(jf. præmis 44, 57, 65, 68-70
og domskonkl.)